

**Uchwała Nr XXX/355/20
Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach**

z dnia 24 listopada 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
w Gminie Czechowice-Dziedzice na rok 2021**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 oraz art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.)

**Rada Miejska w Czechowicach-Dziedzicach
uchwała:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Czechowice-Dziedzice na rok 2021, określony w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czechowic-Dziedzic.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Damian Żelazny

Załącznik do uchwały nr XXX/355/20
Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach
z dnia 24 listopada 2020 r.

**Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych
w Gminie Czechowice-Dziedzice
na rok 2021**

Czechowice-Dziedzice, listopad 2020 r.

Rozdział I

Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Czechowice-Dziedzice na rok 2021 stanowi realizację art. 4¹ ust.1 i 2, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku, zgodnie z którym realizacja działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin i jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Program przedstawia zadania własne Gminy związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Program ten stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Czechowice-Dziedzice, opracowanej na lata 2020-2025 oraz uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020. Program uwzględnia również cele zawarte w Programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie śląskim na lata 2016–2020.

Program stanowi kontynuację oraz uzupełnienie wcześniej prowadzonych w Gminie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Uzupełniono go o zdobyte w trakcie realizacji poprzednich programów doświadczenia oraz wnioski wynikające z diagnozy lokalnych problemów alkoholowych oraz ze wsparcia Zespołu Ekspertów, w skład którego weszli m.in. przedstawiciele GKRPA, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, oświaty, policji, straży miejskiej, wymiaru sprawiedliwości, którzy zostali zaproszeni do współpracy przez Burmistrza Miasta.

Dotychczasowe doświadczenia wskazują jednoznacznie na konieczność łączenia oddziaływań w zakresie profilaktyki alkoholowej z działaniami zapobiegającymi innym uzależnieniom od środków psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym. Stąd konieczność realizacji wielowymiarowych działań w zakresie przemocy i cyberprzemocy, oraz kształtujących umiejętności interpersonalne i społeczne (np. komunikacja, poczucie własnej wartości szacunek do siebie, swojego ciała, do drugiego człowieka, rozpoznawanie psychomanipulacji jako profilaktyka wchodzenia w różnego rodzaju grupy destrukcyjne itp.). Właściwe wydaje się kreowanie profilaktyki uzależnień poprzez wzmacnianie czynników chroniących i eliminację czynników ryzyka.

W związku z przedłużającym się stanem pandemii, która została ogłoszona w roku 2020 zakładamy, że niektóre z zaplanowanych zadań będą musiały odbywać się z zachowaniem wzmoczonego reżimu sanitarnego, część zadań w ogóle nie uda się zrealizować. Niektóre działania będą realizowane w trybie zdalnym. Jednak na podstawie obserwacji, licznych rozmów z wychowawcami, rodzicami i pedagogami szkolnymi wyzwaniem na najbliższe miesiące wydaje się być zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom i młodzieży, które zupełnie nie radzą sobie z emocjami w sytuacji przedłużającej się izolacji. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że w sytuacji pandemii, kiedy dzieci pozostają w swoich domach, kontakty interpersonalne przenoszą do przestrzeni wirtualnej i nadużywają urządzeń cyfrowych, co także niekorzystnie wpływa na obszary związane z komunikacją z relacjami i mogą kształtować patologiczne wzorce.

Opiekunowie sygnalizują, że u coraz młodszych dzieci występuje drażliwość, stany depresyjne lub labilność emocjonalna, co w dłuższej perspektywie stanowi zagrożenie dla zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży i ich bezpieczeństwa. Traumatyczne doświadczenia związane z izolacją, z zaburzeniami więzi mogą wpływać na występowanie w późniejszym czasie różnego rodzaju uzależnień. Dlatego szczególnie ważne wydaje się zintensyfikowanie działań w obszarze ochrony dzieci oraz wyposażenia rodziców i opiekunów w skuteczne narzędzia do pracy z dziećmi i młodzieżą.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowany jest przez Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom w Urzędzie Miejskim w Czechowicach-Dziedzicach we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czechowicach-Dziedzicach.

Gminny Program może być realizowany we współpracy z: osobami fizycznymi, osobami prawnymi, organizacjami pozarządowymi, kościołami, Miejskim Ośrodkiem Terapii Uzależnień, Zespołem Obsługi Placówek Oświatowych, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Administracją Zasobów Komunalnych, Miejskim Domem Kultury, zakładami opieki zdrowotnej (podmioty lecznicze), Policją, Strażą Miejską, Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, Świetlicą „ZATOKA”, szkołami nauki jazdy, szkołami, przedszkolami, lokalnymi mediami oraz innymi podmiotami posiadającymi odpowiednie uprawnienia, kwalifikacje oraz doświadczenie do realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021 prowadzona będzie w oparciu o środki własne Gminy uzyskane z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Rozdział II

1. Rozmiary problemów alkoholowych

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) alarmuje: według wskaźnika spożycia alkoholu na osobę Europa jest najbardziej rozpitym kontynentem na świecie. Z raportu WHO (World Health Organization) wynika, że niezwłocznie należy podjąć działania zmierzające do ograniczenia szkód wynikających z nadmiernego spożycia alkoholu, gdyż z przyczyn związanych z piciem alkoholu rocznie 210 000 Europejczyków traci życie. W czołówce europejskich państw, w których pije się najwięcej są Litwa i Czechy oraz Niemcy. Polacy znaleźli się w tym rankingu na 11 miejscu z wynikiem spożycia 11,6 litra mocnych alkoholi rocznie (w przeliczeniu na jednego mieszkańca). Z ustaleń Światowej Organizacji Zdrowia wynika, że państwami europejskimi, wśród których wskaźnik spożycia czystego alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca przekracza 10 litrów, znalazły się:

- Litwa (15),
- Czechy (14,4),
- Niemcy (13,4),
- Irlandia (13),
- Luksemburg (13),
- Łotwa (12,9),
- Bułgaria (12,7),
- Francja (12,6),
- Rumunia (12,6),
- Słowenia (12,6),
- Portugalia (12,3),
- **Polska (11,6),**
- Belgia (11,6),
- Austria (11,6),
- Szwajcaria (11,5),
- Wielka Brytania (11,5),
- Słowacja (11,4),
- Węgry (11,4),
- Cypr (10,8),
- Finlandia (10,7),
- Grecja (10,4),
- Dania (10,4).

Spożycie alkoholu w Polsce (11,6 litra) pozostaje od lat na poziomie zbliżonym do średniej europejskiej, jednak wyniki te nie są satysfakcjonujące biorąc pod uwagę wskaźniki światowe. Dla porównania, z danych o których poinformował The Guardian za 2017 r. wynika, że w Chinach roczne spożycie alkoholu utrzymywało się na średnim poziomie 7 litrów na głowę, w USA nieco poniżej 10, a całej Ameryce Północnej 11,5 litra wśród mężczyzn oraz 5 wśród kobiet. W Polsce od kilkunastu lat nieustannie wzrasta spożycie alkoholu w przeliczeniu na mieszkańca.

Alkohol stanowi popularną używkę także dla młodych ludzi. Badania CBOS oraz Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii „Młodzież 2018” przedstawiono analizę jak kształtuje się sytuacja związana ze spożywaniem alkoholu przez młodych ludzi (18-19 lat) na przestrzeni lat. Badania realizowano od roku 1990, a w XXI wieku w latach 2003, 2008, 2010, 2013, 2016 i wreszcie w 2018 roku. W badaniu przeprowadzonym w roku 2018, podobnie jak we wcześniejszych pomiarach, napoje alkoholowe okazały się najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, po którą sięgano częściej niż po papierosy czy narkotyki. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie w 2018 roku: 74% (72% w 2016) uczniów przynajmniej raz piło piwo, 62% (63% w 2018) – wódkę i inne mocne alkohole, a 43% (41% w 2016) – wino. W porównaniu z rokiem 2016 nastąpiła stabilizacja wskaźników dotyczących picia napojów alkoholowych.

Z najnowszego sondażu wynika, że co najmniej raz w ciągu miesiąca przed badaniem upiło się 44% uczniów (w 2016 taki sam odsetek). Odsetek badanych, którym zdarzyło się to co najmniej trzykrotnie, wyniósł 13%. Do upicia się częściej przyznawali się chłopcy (50%) niż dziewczęta (39%). W roku 2018 upijanie się najczęściej deklarowali uczniowie zasadniczych szkół zawodowych (51%, w roku 2016 – 52%). W publicznych liceach ogólnokształcących do upicia się w ciągu miesiąca przed badaniem przyznało się 44% ankietowanych, a w technikach – 43%. Widoczne jest także zróżnicowanie w zależności od statusu ucznia. Upija się więcej uczniów słabych (dwójkowych i trójkowych – 47%) niż tych, którzy uzyskują lepsze oceny (czwórkowi – 42%, piątkowi i szóstkowi – 40%).

W ostatnim badaniu nie stwierdzono związku między wykształceniem rodziców a upijaniem się ich dzieci. W grupie młodzieży z rodzin uboższych w ciągu miesiąca przed badaniem upiło się 47% uczniów, natomiast wśród badanych deklarujących dobrą sytuację materialną – 45%. W przypadku uczniów deklarujących średnie warunki życia odsetek wyniósł 42%.

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, największe odsetki odnotowano w miastach liczących od 20 tys. do niespełna 500 tys. mieszkańców – 47%, a najmniejsze w miastach powyżej 500 tys. – 41%.

Na opisywane zachowania wpływ mają postawy religijne młodzieży. Wśród badanych, którzy uczestniczyli w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu, w miesiącu poprzedzającym sondaż upiło się 40%, a w grupie osób w ogóle nieuczestniczących w praktykach religijnych – 48%.¹

W maju i czerwcu 2015 r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) **województwa śląskiego**.

Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 84,3% uczniów z młodszej grupy i 96,6% uczniów ze starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 47,0% piętnastolatków i 83,5% siedemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem chociaż raz silnie upiło się 10,6% uczniów z młodszej kohorty i 19,9% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 65,3% uczniów młodszych i 34,5% uczniów starszych.²

W czerwcu 2012 r. i 2015 roku zostały przeprowadzone we wszystkich szkołach na terenie całej Gminy Czechowice-Dziedzice badania ankietowe. Badanie obejmowało dzieci klas IV – VI szkół podstawowych, uczniów wszystkich klas gimnazjalnych oraz uczniów szkół średnich (bez klas maturalnych). Badanie miało na celu przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale nie tylko. Autorzy ankiety chcieli także poznać zwyczaje

¹ Źródło: Młodzież 2018 CEBOS oraz KRPN, Artur Malczewski „Młodzież a substancje psychoaktywne”

² Źródło: Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną Raport z badań ankietowych realizowanych w województwie śląskim w 2015 roku, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Katarzyna Charzyńska, Janusz Sierosławski

panujące wśród czechowickich dzieci i młodzieży, a także zorientować się, co do zagrożeń i problemów z jakimi borykają się młodzi ludzie. Badano postawy młodzieży wobec alkoholu, narkotyków, nikotyny, zagrożenia związane z przemocą i cyberprzemocą, hazardem czy wczesną inicjacją seksualną.

Wyniki badań wskazują, że spadła liczba dzieci i młodzieży sięgających po alkohol. Skalę problemu obrazuje tabela nr 1³.

Tabela Nr 1. Czy kiedykolwiek piłeś/aś alkohol? Odpowiedzi twierdzące:

Szkoła	2012	2015
Podstawowa	18,1%	7,9%
Gimnazjum	64%	41%
Średnie	93%	89%

Po alkohol sięgają zarówno chłopcy, jak i dziewczyny. W roku 2012, ponad 77% uczniów szkół średnich przyznało, że po alkohol sięga regularnie. Ponad 34 % gimnazjalistów potwierdziło, że spożywało alkohol w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem ankietowym. Natomiast w roku 2015 twierdząco odpowiedziało 73% uczniów szkół średnich, 21% gimnazjalistów. Młodzi ludzie (zwłaszcza uczniowie szkół średnich i starszych klas gimnazjalnych) piją w sposób niekontrolowany, powodujący przykre konsekwencje (m.in. złe samopoczucie, wymioty, czy utrata pamięci). Uczniowie podają też, że najczęściej alkoholem częstowani są przez rodziców lub innych dorosłych członków rodziny.

2. Analiza danych

Przystępując do diagnozy problemów alkoholowych na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice, dokonano analizy danych pochodzących z wielu instytucji znajdujących się na terenie Gminy bądź z Gminą współpracujących. Zebrane informacje posłużą jako wskaźniki obrazujące skalę problemów. Nie wszystkie instytucje, do których zwrócono się o udostępnienie informacji publicznej w formie danych ilościowych, nadały oczekiwane informacje. Niektóre instytucje nie posiadały systemów pozwalających wygenerować dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice.

Działalność Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym

Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, wcześniej zwany Izłą Wytrzeźwień usytuowany jest na terenie Bielska-Białej. Ze względu na bliską lokalizację, nietrzeźwi mieszkańcy Gminy Czechowice-Dziedzice na podstawie zawartej umowy, doprowadzani są do wytrzeźwienia do OPPA w Bielsku-Białej. Zgodnie z obowiązującym prawem do wytrzeźwienia mogą zostać doprowadzone **tylko** osoby w stanie nietrzeźwości, które swoim zachowaniem dają powód do zgorznięcia w miejscu publicznym lub w zakładzie pracy, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu lub zdrowiu innych osób.

Tabela Nr 2. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

		2016	2017	2018	2019
Ilość osób doprowadzonych z terenu Gminy Czechowice-Dziedzice do OPPA	kobiety	62	56	53	70
	mężczyźni	442	566	575	556
	nieletni	1	-	-	1

³ Źródło: badania własne Urząd Miejski, Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom

	OGÓLEM:	505	622	628	626
Wysokość środków finansowych poniesionych przez Gminę		31 315,50	29 861,96	33 478,24	120 027,00

Powyższe dane wskazują na nieznaczny spadek liczby mieszkańców doprowadzonych do wytrzeźwienia w 2019 r. w stosunku do roku poprzedniego. Z informacji uzyskanych od służb porządkowych wynika, że bardzo często te same osoby trafiają do Ośrodka wielokrotnie. Najczęściej są to osoby głęboko uzależnione. Wobec wielu takich osób Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzi procedurę zmierzającą do zobowiązania do leczenia odwykowego.

Działalność ambulatoryjnych placówek odwykowych

Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień w Czechowicach-Dziedzicach mieści się przy ulicy Nad Białką 1b. Prowadzony jest przez Fundację Błękitny Krzyż. Z Ośrodka korzystają pacjenci, którzy zdecydowali się na podjęcie terapii odwykowej w formie ambulatoryjnej. W Ośrodku prowadzona jest terapia indywidualna i grupowa. W strukturach Ośrodka działa też Dzienny Oddział Odwykowy. Oprócz osób uzależnionych od substancji w MOTU leczą się także osoby uzależnione od czynności.

Tabela Nr 3. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

Ile osób podjęło uczestnictwo w spotkaniach dla współuzależnionych		2016	2017	2018	2019
kobiety		145	99	99	100
mężczyźni		22	12	15	17
Liczbę osób uzależnionych od:					
alkoholu	kobiety	47	44	41	46
	mężczyźni	198	209	167	186
narkotyków	kobiety	1	0	3	0
	mężczyźni	1	2	3	3
politoksykomania	kobiety	8	8	8	12
	mężczyźni	37	37	60	49
Liczbę osób uzależnionych od czynności:					
hazard	kobiety	-	-	-	1
	mężczyźni	-	-	-	15
inne zaburzenia nawyków i popędów (seks, pornografia, zakupy, gry komputerowe, telefon itp.)	kobiety	-	-	-	5
	mężczyźni	-	-	-	2

Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień w Bielsku- Białej znajdujący się przy ulicy Mostowej, prowadzi terapię w formie ambulatoryjnej. Prowadzony jest przez Fundację Błękitny Krzyż.

Tabela Nr 4. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

Ile osób podjęło uczestnictwo w spotkaniach dla współuzależnionych +DDA		2016	2017	2018	2019
kobiety		14	15	18	9
mężczyźni		0	1	7	0
Liczbę osób uzależnionych od:					

alkoholu	kobiety	4	7	9	3
	mężczyźni	10	17	16	19
narkotyków	kobiety	0	0	1	0
	mężczyźni	0	0	2	0
politoksykomania	kobiety	3	1	3	1
	mężczyźni	8	6	7	6
Liczbę osób uzależnionych od czynności:					
hazard	kobiety	-	-	-	0
	mężczyźni	-	-	-	4
inne zaburzenia nawyków i popędów (seks, pornografia, zakupy, gry komputerowe, telefon itp.)	kobiety	-	-	-	1
	mężczyźni	-	-	-	1

Ośrodek Psychoprofilaktyki w Pszczynie znajduje się przy ulicy Paderewskiego 3, prowadzony jest także przez Fundację Błękitny Krzyż.

Tabela Nr 5. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

Ile osób podjęło uczestnictwo w spotkaniach dla współuzależnionych		2016	2017	2018	2019
	kobiety	3	1	0	3
	mężczyźni	0	0	0	4
Liczbę osób uzależnionych od:					
alkoholu	kobiety	0	1	0	1
	mężczyźni	2	0	0	1
narkotyków	kobiety	0	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0	0
politoksykomania	kobiety	0	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0	1
Liczbę osób uzależnionych od czynności:					
hazard	kobiety	-	-	-	1
	mężczyźni	-	-	-	1
inne zaburzenia nawyków i popędów (seks, pornografia, zakupy, gry komputerowe, telefon itp.)	kobiety	-	-	-	1
	mężczyźni	-	-	-	1

Z pomocy Ośrodków leczenia uzależnień mogą korzystać także osoby uzależnione od czynności. I tak w roku 2019 w różnych ośrodkach łącznie, z powodu patologicznego hazardu z terapii skorzystało 20 mężczyzn/mieszkańców Czechowic-Dziedzic i 2 kobiety. Pojedynczy pacjenci korzystali także z terapii z powodu zaburzeń innych nawyków i popędów np. zakupoholizm, seksoholizm, uzależnienie od gier itp. Za poprzednie lata takie dane nie były zbierane.

Bielskie Centrum Psychiatrii Olszówka w Bielsku - Białej prowadzi Poradnię Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia przy ul. Mostowej, gdzie pacjenci również mają możliwość uczestnictwa w terapii w systemie ambulatoryjnym.

Tabela Nr 6. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

Ile osób podjęło uczestnictwo w spotkaniach dla współuzależnionych		2016	2017	2018	2019
kobiety		14	12	12	12
mężczyźni		0	1	0	0
Liczbę osób uzależnionych od:					
alkoholu	kobiety	3	2	4	3
	mężczyźni	17	18	15	16
narkotyków	kobiety	1	0	0	0
	mężczyźni	6	3	2	0
politoksykomania	kobiety	0	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0	0
inne zaburzenia nawyków i popędów (seks, pornografia, zakupy, gry komputerowe, telefon itp.)	kobiety	-	-	-	0
	mężczyźni	-	-	-	0

Powyższe dane wskazują, że mieszkańcy Czechowic-Dziedzic najczęściej korzystają z terapii odwykowej prowadzonej na terenie Gminy. Znacznie rzadziej dojeżdżają na terapię do Ośrodków w Bielsku-Białej. Pojedyncze osoby skorzystały z terapii prowadzonej na terenie Pszczyny.

Analizując dane liczbowe, należy stwierdzić, że w 2019 wzrosła liczba kobiet korzystających z oferty terapeutycznej MOTU w Czechowicach-Dziedzicach, uzależnionych od alkoholu, liczba kobiet współuzależnionych od trzech lat utrzymuje się na tym samym poziomie. Wzrosła liczba pacjentów płci męskiej leczonych z powodu uzależnienia od alkoholu o 19 osób w roku 2019 w stosunku do roku 2018. Obserwujemy spadek liczby mężczyzn leczących się z powodu politoksykomanii z 60 w roku 2018 do 49 w roku 2019 (spadek o 11 osób). Wzrosła natomiast ilość kobiet leczących się z powodu politoksykomanii o 4 osoby.

Z informacji uzyskanych od pracowników Miejskiego Ośrodka Terapii Uzależnień wynika, że coraz mniej pacjentów trafia na terapię z powodu uzależnienia jedynie od alkoholu. Pacjenci otwarcie przyznają, że łączą różnego rodzaju substancje psychoaktywne (alkohol oraz marihuanę, alkohol oraz amfetaminę, leki i alkohol itp.) Często są to substancje o przeciwnym działaniu np. substancje pobudzające są stosowane naprzemiennie z opiatami, które mają działanie euforyczne, uspokajające i spowalniające reakcje. Czasami pacjenci stosują różnego rodzaju substancje aby móc funkcjonować w środowisku rodzinnym oraz zawodowym. Jeden z klientów, który zgłosił się na spotkanie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opowiedział jak objawy abstynencyjne odstawienia alkoholu łagodził narkotykami. W ten sposób przed wyjściem do pracy stosował narkotyki, gdyż w pracy nie było testów na ich wykrywanie. Tak funkcjonował przez kilkanaście miesięcy. Jest to bardzo niepokojący trend, gdyż stwarza zagrożenie zarówno dla zdrowia i życia osób uzależnionych (takie łączenie różnych substancji sieje spustoszenie w organizmie) jak również dla jego współpracowników, ponieważ osoba taka stwarza realne zagrożenie bezpieczeństwa pracy.

Działalność placówek detoksykacyjnych

Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych jest oddziałem detoksykacyjnym i mieści się przy ul. Karola Miarki 11 w Bielsku-Białej (prowadzony przez Fundację Błękitny Krzyż). Pobyt na detoksie jest wstępem do rozpoczęcia właściwego leczenia swojej choroby, czyli terapii uzależnień. Na detoks przyjmowani są pacjenci z alkoholowym lub mieszanym zespołem abstynencyjnym (czyli zespołu nieprzyjemnych i czasem niebezpiecznych dla życia objawów związanych z zaprzestaniem picia alkoholu czy zażywania substancji u osoby uzależnionej).

Pacjenci mają zapewnioną **całodobową opiekę lekarsko-pielęgniarską** oraz opiekę terapeuty uzależnień. W czasie pobytu pacjenci biorą udział w **zajęciach motywujących** do dalszego leczenia odwykowego w poradniach leczenia uzależnień, dziennych oddziałach odwykowych lub w ośrodkach stacjonarnych. Ponadto organizowane są spotkania z przedstawicielami grup mityngowych.

Tabela Nr 7 dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

		2016	2017	2018	2019
Mieszkańcy Gminy Czechowice-Dziedzice, Pacjenci oddziału detoksykacyjnego	kobiety	Oddział przewidziany wyłącznie dla mężczyzn			
	Mężczyźni	22	29	25	21

Powyższe dane wskazują na stabilną liczbę pacjentów, którzy trafiają na odtrucie do bielskiego oddziału detoksykacyjnego. W roku 2019 na oddział trafiło 21 mężczyzn/ mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice tj. o 4 pacjentów mniej niż w roku poprzednim.

Działalność Bielskiego Pogotowia Ratunkowego

Tabela Nr 8. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

		2016	2017	2018	2019
Liczba podjętych interwencji wobec osób znajdujących się pod wpływem alkoholu	Kobiety	16	14	23	25
	Mężczyźni	54	46	68	69
	Dzieci	2	0	3	2
Liczba podjętych interwencji wobec osób znajdujących się pod wpływem:					
• substancji psychoaktywnych	Kobiety	2	3	0	3
	Mężczyźni	1	0	0	0
	Dzieci	0	1	0	0
• leków	Kobiety	5	3	2	9
	Mężczyźni	5	0	4	6
	Dzieci	2	0	1	0
Liczba interwencji w związku z zagrożeniem życia osób będących pod wpływem:					
• alkoholu	Kobiety	16	14	23	9
	Mężczyźni	54	46	68	31
	Dzieci	2	0	3	2
• substancji psychoaktywnych	Kobiety	2	3	0	3
	Mężczyźni	1	0	0	0
	Dzieci	0	1	0	0
• leków	Kobiety	5	3	2	9
	Mężczyźni	5	0	4	6
	Dzieci	2	0	1	0
Liczba interwencji związanych z podjętymi próbami samobójczymi	Kobiety	-	-	-	0
	Mężczyźni	4	4	0	0
	Dzieci	-	-	-	0

Powyższe dane wskazują, że w roku 2018 oraz 2019 wzrosła liczba interwencji pogotowia ratunkowego wobec mieszkańców Gminy znajdujących się pod wpływem alkoholu.

Działalność Policji, Straży Miejskiej oraz Prokuratury

Tabela Nr 9. Działalność Straży Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach, w związku z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

	2016	2017	2018	2019
Liczba osób zatrzymanych pod wpływem alkoholu	245	334	278	285
• kobiety	15	6	8	28
• mężczyźni	230	327	269	255
• nieletni	0	1	1	2
Liczba osób odwiezionych do OPPA w Bielsku-Białej	107	157	160	187
• kobiety	15	6	8	28
• mężczyźni	92	151	152	159
Liczba skontrolowanych punktów sprzedaży alkoholu	31	34	15	7
• detal	20	22	10	5
• gastronomia	11	12	5	2

Z powyższej tabeli wynika, że w stosunku do roku ubiegłego wzrosła liczba osób nietrzeźwych przewiezionych do wytrzeźwienia w OPPA oraz ogólna liczba osób nietrzeźwych zatrzymanych przez Straż Miejską pod wpływem alkoholu. Niepokojąco wzrosła liczba nietrzeźwych kobiet zatrzymanych i przewiezionych do wytrzeźwienia. Należy zaznaczyć iż w przypadku tych kobiet stopień upojenia musiał być znaczny, gdyż do wytrzeźwienia kierowane są tylko takie osoby, które w stanie nietrzeźwości, swoim zachowaniem dają powód do zgorzenia w miejscu publicznym lub w zakładzie pracy, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu lub zdrowiu innych osób.

Tabela Nr 10. Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej, dane dotyczące postępowań zaistniałych na terenie działania Komisariatu Policji w Czechowicach-Dziedzicach.

liczba prowadzonych postępowań w związku z posiadaniem i wprowadzaniem do obrotu środków odurzających, substancji psychotropowych lub nowych substancji psychoaktywnych w odniesieniu do przestępstw zaistniałych na terenie gminy Czechowice-Dziedzice		2016	2017	2018	2019
Posiadanie (art. 62 ust.1,2,3 Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii)	kobiety	1	1	1	0
	mężczyźni	19	8	6	17
Udostępnianie (art. 58 ust.1,2, art. 59 ust.1,2,3 Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii)	kobiety	0	0	0	0
	mężczyźni	1	1	2	3
Wprowadzanie do obrotu (art. 56 ust.1,2,3 Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii)	kobiety	0	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0	0

Tabela Nr 11. Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej, dane w odniesieniu do zdarzeń na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice

		2016	2017	2018	2019
Zdarzenia drogowe spowodowane przez będących pod wpływem alkoholu:					
• kierowców	kobiety	1	0	1	3
	mężczyźni	8	14	21	15

• pieszych	kobiety	0	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0	0
Zdarzenia drogowe spowodowane przez będących pod wpływem środków odurzających					
• kierowców	kobiety	0	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0	0
• pieszych	kobiety	0	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0	0
Liczba zatrzymanych kierujących pojazdami mechanicznymi prowadzonymi:					
• Pod wpływem środków odurzających	kobiety	0	0	0	1
	mężczyźni	5	0	2	2
• W stanie nietrzeźwości	kobiety	4	3	3	5
	mężczyźni	61	54	67	97
Liczba interwencji wobec pijanych rodziców sprawujących opiekę nad nieletnimi	kobiety	8	8	6	7
	mężczyźni	5	6	6	5

Niepokój budzi rosnąca liczba nietrzeźwych kierowców. O ile liczba zdarzeń drogowych przez nich spowodowanych nieco spadła, to w roku 2019 odnotowano znaczny wzrost nietrzeźwych kierujących pojazdami mechanicznymi. Problem ten dotyczy głównie mężczyzn.

Rys. 1

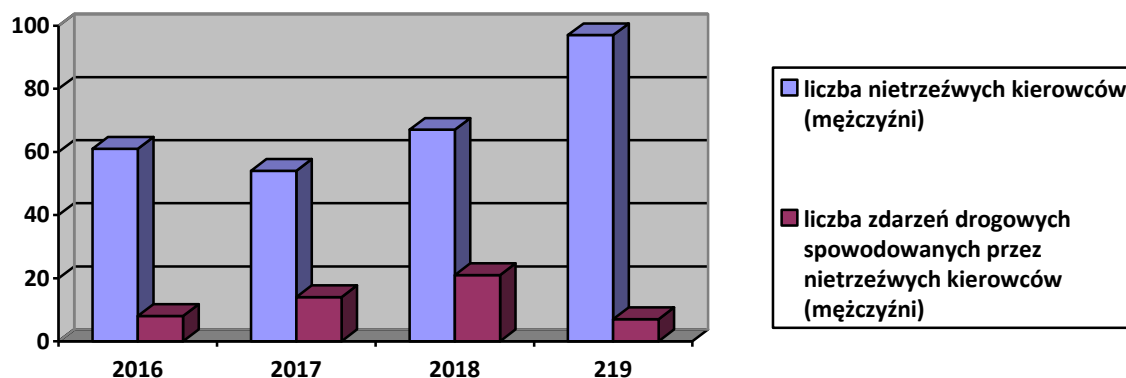

Tabela Nr 12. dane Prokuratury Rejonowej w Pszczynie_w odniesieniu do mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice

	2016	2017	2018	2019
1. Liczba prowadzonych postępowań w związku z posiadaniem, udostępnianiem i wprowadzaniem do obrotu środków odurzających, substancji psychotropowych lub nowych substancji psychoaktywnych:	24	5	8	24
• posiadanie	kobiety	1	1	1
	mężczyźni	18	2	5
• udostępnianie	kobiety	0	0	0
	mężczyźni	3	1	2
• Wprowadzanie do obrotu	kobiety	0	0	0
	mężczyźni	2	1	0
2. Liczba prowadzonych postępowań w związku z	92	75	69	83

prowadzeniem pojazdu mechanicznego pod wpływem alkoholu:				
• kobiety	8	6	3	9
• mężczyźni	84	69	66	74
3. Liczba prowadzonych postępowań w związku z prowadzeniem pojazdu mechanicznego pod wpływem środków odurzających	2	0	0	2
• kobiety	0	0	0	1
• mężczyźni	2	0	0	1
4. Liczba prowadzonych postępowań wobec sprawców przemocy w rodzinie	46	11	36	23
• kobiety	3	4	3	-
• mężczyźni	43	7	33	23
5. Liczba prowadzonych postępowań w związku z narażeniem życia i zdrowia dziecka poprzez sprawowanie opieki przez nietrzeźwych rodziców lub opiekunów	4	4	1	3
• kobiety	3	1	1	2
• mężczyźni	1	3	0	1

Z informacji uzyskanych z Prokuratury Rejonowej w Pszczynie wynika, że ponownie wzrosła liczba prowadzonych postępowań w związku z posiadaniem, udostępnianiem i wprowadzaniem do obrotu środków odurzających, substancji psychotropowych lub nowych substancji psychoaktywnych. Z 5 do 19 wzrosła liczba mężczyzn wobec których prowadzono postępowanie w związku z posiadaniem zakazanych substancji.

Wzrosła również liczba postępowań prowadzonych w związku z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu zarówno wobec mężczyzn jak i wobec kobiet.

Spadła natomiast liczba prowadzonych postępowań wobec sprawców przemocy w rodzinie z 33 na 23 w roku 2019.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Tabela Nr 13. dane w odniesieniu do mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice

	2016	2017	2018	2019
Liczba zarejestrowanych wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego ogółem	49	49	49	62
w tym wobec kobiet	12	8	10	7
Liczba opinii sporządzonych przez zespół biegłych sądowych	18	21	12	13
Liczba wysłanych wezwań do osób na zespół ds. rozmów interwencyjno – motywujących ogółem	300	246	112	227
w tym osób, których dot. postępowanie	133	103	102	98
Liczba wystąpień Komisji do Sądu Rejonowego z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	26	29	20	13
Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	1	7	3	3
Liczba grup roboczych, w których uczestniczyli pracownicy Biura PPU/członkowie GKRPA	236	350	108	236

Działalność Punktu Konsultacyjnego w Czechowicach-Dziedzicach

Tabela Nr 14. dane w odniesieniu do mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice

	2016	2017	2018	2019
Psycholog				
Liczba porad	131 (192 godz.)	290 (344 godz.)	110 (172 godz.)	85 (138 godz.)
Prawnik				
Liczba porad	128 (141 godz.)	211 (172 godz.)	151 (172 godz.)	98 (188 godz.)
Terapeuta (uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz uzależnienia behawioralne)				
Liczba porad	53 (63 godz.)	26 (54 godz.)	60 (72 godz.)	47 (90 godz.)

Wzrosła liczba wniosków składanych do GKRPA dlatego też wzrosła liczba wezwań wysłanych do osób zaproszonych na zespół ds. rozmów interwencyjno -motywujących. Wzrosła także liczba grup roboczych, w których uczestniczyli pracownicy Biura PPU/członkowie GKRPA.

Jeśli chodzi o działalność Punktu Konsultacyjnego, to wyraźnie spadła liczba porad psychologicznych i prawnych. Mniejsza ilość porad prawnych najprawdopodobniej wynika ze zwiększonej dostępności mieszkańców Gminy do porad prawnych (porady prawne prowadzone na terenie Czechowic-Dziedzic w ramach ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej prowadzone przez Starostwo Powiatowe, oraz usługi prawne wolontarystyczne). Mniejsza liczba porad psychologicznych wynika natomiast ze zmiany regulaminu Punktu Konsultacyjnego, gdzie wprowadzono limit spotkań z psychologiem, tak by Punkt Konsultacyjny spełniał funkcję interwencyjną. Część pacjentów za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej trafia także do terapeuty zatrudnionego w ramach realizacji zadania: *Zapewnienie specjalistycznej pomocy psychoterapeutycznej rodzinom niewydolnym wychowawczo z powodu problemów alkoholowych oraz problemu przemocy w rodzinie*, realizowanego również w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Czechowicach-Dziedzicach.

Tabela Nr 15. dane w odniesieniu do mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice

	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny:	101	96	79	41
Wielkość środków finansowych przeznaczonych na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym	261 596,21 zł	251 065,97 zł	240 801,39 zł	115 052,28 zł

Rynek napojów alkoholowych

Gminę zamieszkuje **44 177 osób** (stan na 31.12.2019 r.) Wśród ogółu mieszkańców **8 438 osób** to dzieci i młodzież do 18 roku życia, zaś osoby dorosłe stanowią **35 739⁴**.

Uchwałami Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach ustalono limity liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, poza miejscem jak i w miejscu sprzedaży w ilości po 100 dla poszczególnych rodzajów zezwoleń.

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (Detal) oraz przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (Gastronomia) kształtuje się następująco⁵:

Tabela Nr 16.

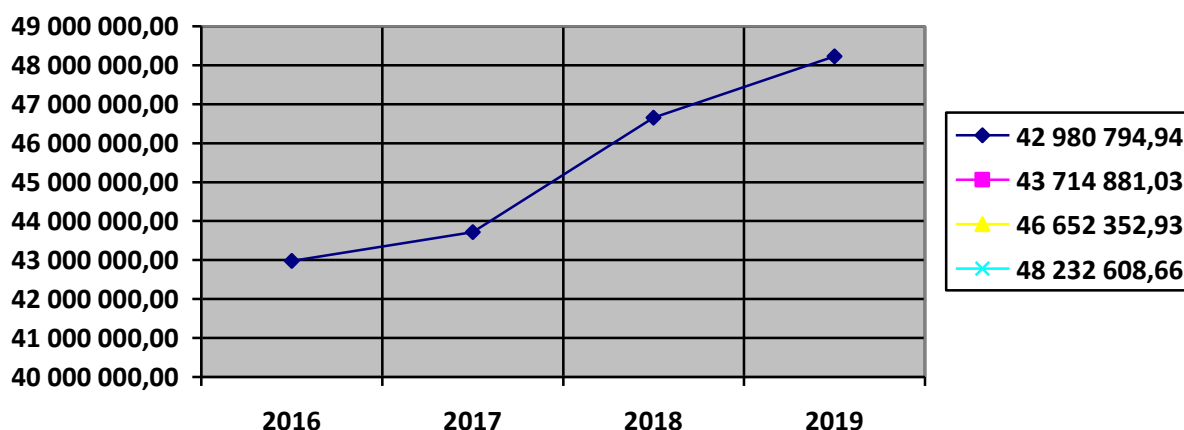
⁴ Źródło: UM Wydział Spraw Obywatelskich (ewidencja ludności). Stan na dzień 31.12.2019 r.

⁵ Źródło: UM Biuro PPU

	2016	2017	2018	2019
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (detal - stan na 31.12)	96	92	90	89
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia - stan na 31.12)	54	50	47	46
OGÓŁEM:	150	142	137	135
Wartość sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy na podstawie oświadczeń przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.	42 980 794,94 zł	43 714 881,03 zł	46 652 352,93 zł	48 232 608,66 zł

W stosunku do roku poprzedniego **liczba punktów sprzedaży alkoholu spadła** ze 137 punktów do 135, czyli o **2 punkty**. Natomiast w stosunku do roku 2016 liczba punktów sprzedaży alkoholu spadła o **15 punktów**. Nie jest to spektakularny spadek, jednak trend taki jest zadawalający, gdyż jak podają specjaliści ograniczenie dostępności alkoholu powinno przekładać się także na mniejsze spożycie. Jednakże analizując wartość sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy, należy stwierdzić, że wartość sprzedaży stale rośnie.

Rys.2 Wartość sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy na podstawie oświadczeń składanych przez przedsiębiorców.

Podana wartość zawiera w sobie wszystkie koszty (w tym podatki) i jest to wartość wskazywana przez przedsiębiorców w składanym rocznym oświadczeniu. Dane takie są bardzo niepokojące, gdyż wynika z nich, że w roku 2019 w naszej Gminie alkohol został zakupiony za kwotę 48 232 608,66 zł, co daje w przeliczeniu na dorosłego mieszkańca kwotę 1349,57 zł (w roku 2018 była to kwota 1 331,82 zł).

3. Sytuacja dzieci i młodzieży

Na terenie Gminy zamieszkuje **8 438** dzieci i młodzieży do 18 roku życia, działa 14 szkół podstawowych oraz 3 Zespoły Szkolno-Przedszkolne i 12 przedszkoli. Łącznie do szkół publicznych w roku szkolnym 2020/2021 uczęszcza 3760 uczniów.

Na terenie gminy funkcjonuje również Zespół Szkół Specjalnych, Katolicka Szkoła Podstawowa oraz 3 Szkoły Ponadpodstawowe (ZSTIL, Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół „SILESIA”).

Tabela Nr 17. liczba dzieci z gminy Czechowice-Dziedzice umieszczonych w pieczy zastępczej⁶:

Rok	Rodzinna piecza zastępcza	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	Suma
2016	9	3	12
2017	5	5	10
2018	7	6	13
2019	-	-	16

Powyższe dane wskazują ile dzieci wychowuje się poza środowiskiem rodzinnym. Dzieci umieszczane są w pieczy zastępczej najczęściej z powodu dysfunkcji występujących w rodzinach. Są to problemy opiekuńczo wychowawcze, występująca przemoc oraz uzależnienia.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Tabela Nr 18. dane w odniesieniu do mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice

uczniowie opiniowani dla potrzeb umieszczenia w Ośrodku Socjoterapeutycznym w Powiatowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej				
rok	2016	2017	2018	2019
Liczba uczniów	5	4	3	3

Zespół Obsługi Placówek Oświatowych

Tabela Nr 19. obrazuje ile dzieci zostało skierowanych do Ośrodków Socjoterapeutycznych i Wychowawczych z gminy Czechowice-Dziedzice.

Ile dzieci i młodzieży zostało skierowanych do ośrodków		2016	2017	2018	2019
socjoterapeutycznych	dziewczyny	1	1	1	0
	chłopcy	0	2	1	0
wychowawczych	dziewczyny	1	0	1	0
	chłopcy	0	1	0	0
OGÓLEM:		2	4	3	0

Do Ośrodka trafiają dzieci niedostosowane społecznie z różnych przyczyn (wagary, złe zachowanie, nierealizowanie obowiązku szkolnego, alkohol, narkotyki). Zdarza się, że dzieci które przychodzą mają ogromne braki edukacyjne.

Analiza gminnych badań ankietowych

⁶ Źródło: dane z Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Bielsku-Białej

W roku 2018 próbę badawczą stanowiło 525 uczniów z klas V i VI czechowicki szkół. Na pytanie o używanie różnych substancji w ciągu ostatnich 12-miesięcy, odpowiadali następująco⁷:

Tabela Nr 20.

Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy:	Nie/wcale	Tak	Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	Kilka razy w miesiącu	Mniej więcej raz na tydzień	Kilka razy w tygodniu	codziennie
Wypiłaś(eś) piwo	92,57	7,43	4,57	0,95	0,38	0	1,52
Wypiłaś(eś) wino	95,05	4,95	3,05	0,19	0	0,19	1,52
Wypiłaś(eś) wódkę	96,76	3,24	0,95	0,57	0	0	1,71
Wypiłaś(eś) szampana	85,9	14,1	9,9	2,1	0,19	0,38	1,52
Wypiłaś(eś) drinka	95,81	4,19	1,52	0,38	0,57	0	1,71

Wyniki badania wskazują, że uczniowie klas V i VI sporadycznie próbują napojów alkoholowych. Najwięcej dzieci wskazało, że wypilo szampana (14,1%), co stanowi 74 osoby. Przepuszczalnie dzieci próbowały szampana w domu, za przyzwoleniem rodziców, w czasie powitania Nowego Roku. W przeciągu roku 7,43 % uczniów wskazało, że wypilo piwo, co stanowi 39 osób w tej grupie wiekowej. Najmniej prawdopodobne wydają się być dane dotyczące codziennego spożywania alkoholu. Codzienne sięganie po alkohol wskazywałoby na występowanie poważnego problemu lub nawet uzależnienia od alkoholu. W naszej ocenie część dzieci dla żartu mogła zaznaczyć, że codziennie sięga po różne rodzaje alkoholu. W przypadku piwa, może być tak, że dzieci wskazywały piwo bezalkoholowe, na używanie którego wielu rodziców daje przyzwolenie. Zupełnie nieprawdopodobne wydaje się aby dzieci codziennie używały wódki. Wskazany odsetek 1,71 w takiej grupie badanej, daje wynik ok 8-9 osób. Takiej sytuacji nie potwierdzają informacje zebrane od pedagogów szkolnych. Nauczyciele, którzy codziennie mają kontakt z uczniami w szkole, w czasie lekcji, z całą pewnością musieliby zauważyć niepokojące symptomy, które współwystępują w przypadku uzależnienia od alkoholu.

W roku 2018 przebadano także uczniów klas VII i VIII. Próbę badawczą stanowiło 532 uczniów czechowicki szkół. Na pytanie o używanie różnych substancji w ciągu ostatnich 12-miesięcy, odpowiadali następująco⁸:

Tabela Nr 21.

Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy:	Nie/wcale	Tak	Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	Kilka razy w miesiącu	Mniej więcej raz na tydzień	Kilka razy w tygodniu	codziennie
Wypiłaś(eś)	53,2	46,8	15,79	11,65	5,83	6,2	7,33
Wypiłaś(eś)	75,19	24,81	8,83	6,2	3,01	3,2	3,57
Wypiłaś(eś)	62,22	37,79	13,53	7,71	5,08	5,83	5,64
Wypiłaś(eś)	66,54	33,47	17,11	5,26	4,14	3,01	3,95
Wypiłaś(eś)	73,87	26,12	8,83	5,26	3,57	3,38	5,08

Najwięcej dzieci przyznało, że ma za sobą kontakt z piwem (46,8%), na drugim miejscu znalazła się wódka (37,79%), a na trzecim miejscu wskazywano szampana (33,47%). Powyższe dane wskazują, że na terenie Gminy wśród 14-15 latków 39 osób codziennie sięga po piwo, a 30 – pije wódkę każdego dnia. Takiej skali występowania problemów alkoholowych wśród młodzieży nie potwierdzają obserwacje pedagogów szkolnych i wychowawców klas.

⁷ Społeczna diagnoza uczniów 2018, Lustró- raport lokalny. Czechowice-Dziedzice, dr Błażej Dyczewski

⁸ Społeczna diagnoza uczniów 2018, Lustró- raport lokalny. Czechowice-Dziedzice, dr Błażej Dyczewski

W czasie przeprowadzonych w 2018 roku badań, uczniowie zostali także zapytani o przemoc fizyczna i psychiczną. Dzieci odpowiadały w następujący sposób:

Tabela Nr 22. - uczniowie klas V i VI

Jak często jesteś świadkiem przemocy fizycznej kierowanej do Twoich koleżanek lub kolegów?

	Wszyscy	Dziewczynki	Chłopcy
Codziennie	10.1	7.05	12.68
Kilka razy w tygodniu	15.43	14.11	16.55
Mniej więcej raz na tydzień	8.76	7.88	9.51
Kilka razy w miesiącu	8.95	8.3	9.51
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	24.76	25.31	24.3
Wcale	32	37.34	27.46

Tabela Nr 23. - uczniowie klas VII i VIII

Jak często jesteś świadkiem przemocy fizycznej kierowanej do Twoich koleżanek lub kolegów?

	Wszyscy	Dziewczynki	Chłopcy
Codziennie	11.47	9.79	13.41
Kilka razy w tygodniu	13.72	12.59	15.04
Mniej więcej raz na tydzień	7.52	5.59	9.76
Kilka razy w miesiącu	9.4	8.39	10.57
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	23.12	24.48	21.54
Wcale	34.77	39.16	29.67

Tabela Nr 24. - uczniowie klas V i VI

Jak często jesteś świadkiem przemocy emocjonalnej/psychicznej kierowanej do Twoich koleżanek lub kolegów?

	Wszyscy	Dziewczynki	Chłopcy
Codziennie	13.14	10.79	15.14
Kilka razy w tygodniu	13.9	9.54	17.61
Mniej więcej raz na tydzień	10.29	8.71	11.62
Kilka razy w miesiącu	8.95	10.79	7.39
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	20.19	21.99	18.66
Wcale	33.52	38.17	29.58

Tabela Nr 25. - uczniowie klas VII i VIII

Jak często jesteś świadkiem przemocy emocjonalnej/psychicznej kierowanej do Twoich koleżanek lub kolegów?

	Wszyscy	Dziewczynki	Chłopcy
Codziennie	16.73	16.78	16.67
Kilka razy w tygodniu	13.16	13.29	13.01
Mniej więcej raz na tydzień	8.46	8.04	8.94
Kilka razy w miesiącu	13.53	13.99	13.01
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	22.37	25.87	18.29
Wcale	25.75	22.03	30.08

Powyższe dane wskazują, że w każdej z badanych kategorii wiekowych ponad 60% dzieci było świadkiem przemocy fizycznej wobec swoich rówieśników z różną częstotliwością.

Analiza badań ankietowych została opracowana w formie odrębnego raportu, z którego wynika, że głównymi zagrożeniami dla dzieci i młodzieży są:

- przemoc i agresja rówieśnicza (głównie na terenie szkół) zarówno psychiczna jak i fizyczna,
- upijanie się starszej młodzieży,
- zagrożenia wynikające z Cyberprzestrzeni w tym głównie fonoholizm.

Wychodząc z założenia, że zachowania ryzykowne wzajemnie się przenikają stając się źródłem poważnego zagrożenia dla dzieci i młodzieży, należało rozpoznać zagrożenia, aby móc im skutecznie przeciwdziałać kierując do młodzieży odpowiednio skonstruowane programy profilaktyczne.

4. Szkody związane z nadużywaniem alkoholu

Na temat szkód związanych z nadużywaniem alkoholu napisano już wiele publikacji i jest to wiedza powszechnie znana. Jednak konsumenci zdaje się nie chcą pamiętać o fakcie, że alkohol jest substancją trującą i toksycznie wpływa na organizm. Już jednorazowa dawka alkoholu wprowadza zaburzenie w funkcjonowaniu organizmu, nie wspominając już o regularnym stosowaniu alkoholu oraz o używaniu go w dużych dawkach. Porcja alkoholu, według brytyjskich rekomendacji, to taka ilość piwa, wina lub napojów spirytusowych, która zawiera 10 ml lub 8 g czystego alkoholu etylowego. W praktyce oznacza to, że tygodniowy limit 14 porcji (rekomendacje te dotyczą zarówno mężczyzn jak i kobiet) odpowiada w przybliżeniu:

- 6 kieliszkom 13-procentowego wina (po 175 ml każdy),
- 9 małym butelkom 5-procentowego piwa (po 330 ml każda),
- 14 kieliszkom 40-procentowej wódki (po 25 ml każdy).

Naukowcy stwierdzili, że alkohol ma silne działanie kancerogenne. Do najczęstszych nowotworów, których ryzyko wystąpienia jest ściśle powiązane z używaniem alkoholu należą nowotwory układu pokarmowego (żołądka, wątroby, trzustki, jelita grubego), nowotwory jamy ustnej, przełyku krtani, języka i gardła. Ponadto używanie alkoholu sprzyja rozwojowi raka jajników, sutka, pęcherza i prostaty.

Oprócz szkód zdrowotnych w organizmie konsumenta alkohol jest jedyną przyczyną występowania u FASD -Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych u potomstwa matek pijących w ciąży. Szacuje się, że w Europie FASD jest najbardziej rozpowszechnionym, nie genetycznym schorzeniem neuro-rozwojowym dotyczącym około 1% wszystkich żywych urodzeń. FASD charakteryzują:

- uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego
- zaburzenia neurologiczne
- opóźnienie rozwoju fizycznego i psychicznego
- zaburzenia zachowania
- niedorozwój umysłowy
- nadpobudliwość psychoruchowa
- wady rozwojowe (m.in.: serca i stawów)⁹.

Używanie alkoholu prowadzi także do występowania wielu chorób przewlekłych jak chociażby nadciśnienie tętnicze czy wrzody żołądka, marskość wątroby. Ponadto bezpośrednio zagraża życiu ludzi poprzez zwiększenie częstotliwości występowania różnego rodzaju wypadków. Są to wypadki komunikacyjne powodowane przez nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego, ale także utonięcia czy samobójstwa, które w przypadku osób uzależnionych są jedna z częstszych przyczyn zgonów. Oprócz szkód zdrowotnych, z którymi wiążą się ogromne nakłady finansowe na terapię oraz leczenie nadużywanie alkoholu mocno wpływa na życie społeczne. Szkody w życiu społecznym dotyczą głównie funkcjonowania rodziny, jako środowiska życia młodych ludzi. Bardzo często nadużywaniu alkoholu towarzyszy także stosowanie przemocy wobec członków rodziny.

Rozdział III

⁹ Kampania Ciąża bez alkoholu

Zasoby umożliwiające realizację Programu:

- Urząd Miejski w Czechowicach-Dziedzicach (Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom),
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Ośrodek Pomocy Społecznej, DPS, Dzienny Dom Senior +, KIS
- Żłobki,
- Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień w Czechowicach-Dziedzicach,
- grupy samopomocowe (AA),
- Klub Abstynenta,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- media (Internet), prasa,
- Punkt Konsultacyjny,
- przychodnie, poradnie i lekarze podstawowej opieki zdrowotnej (podmioty lecznicze),
- Policja, Straż Miejska, kuratorzy
- placówka wsparcia dziennego – Świetlica „ZATOKA”, funkcjonująca w systemie pomocy społecznej,
- szkoły i przedszkola (gminne, powiatowe lub prywatne),
- szkoły katolickie,
- szkoły ponadgimnazjalne,
- szkoły nauki jazdy,
- pracodawcy
- kościoły,
- organizacje pozarządowe,
- Miejski Dom Kultury,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Czechowicach-Dziedzicach,
- Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej,
- placówki leczenia odwykowego w Bielsku-Białej oraz w Pszczynie,
- placówki ochrony zdrowia,
- Powiatowe Ognisko Pracy Pozaszkolnej,
- Sąd Rejonowy w Pszczynie; i inne

Analiza SWOT

Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę w gminie Czechowice-Dziedzice, została wykonana analiza SWOT. Zadaniem tego narzędzia jest wykazanie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w odniesieniu do zasobów gminy. Nazwa przyjętej metody pochodzi od słów:

strengths – mocne strony
weaknesses - słabe strony
opportunities – szanse
threats – zagrożenia.

Mocne strony stanowią czynniki wewnętrzne-pozytywne - atuty, tj. walory w postaci zasobów ludzkich, rzeczowych i potencjału drzemącego wewnątrz badanego środowiska, na których ukształtowanie organizacja posiada bezpośredni wpływ. Przeciwnieństwem są natomiast słabe strony, są to czynniki wewnętrzne-negatywne. Szans należy upatrywać poza badanym środowiskiem w jego otoczeniu. Stanowią je wszystkie czynniki zewnętrzne, które bez udziału badanego środowiska wzmacniają je. Zagrożenia, również znajdują się poza badanym środowiskiem, bez możliwości wpływania na nie, stanowią czynniki osłabiające badane środowisko.

Bazując na wnioskach płynących z diagnozy, wykorzystując powyżej opisaną metodę, dokonano analizy obszaru związanego z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Gminie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Rozbudowany system placówek pomocowych (np. Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień, Punkt Konsultacyjny, Ośrodek Pomocy Społecznej) - Dobre warunki lokalowe oraz zasoby materialne - Działalność Świetlicy socjoterapeutycznej (placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży) - rozbudowana sieć wsparcia grup samopomocowych np. wspólnoty AA, AN - Rozwinięta współpraca między instytucjonalna. Bezpośrednie kontakty. (Biuro PPU, GKRPA, Policja, pedagodzy szkolni, poradnia PP, ZOPO, OPS, Straż Miejska, Dyrektorzy szkół, kuratorzy) - Stałe źródło finansowania - Zasoby kadrowe pozwalające realizować programy profilaktyczne - powszechne realizowanie rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach; - Wysoki poziom motywacji do pracy i zaangażowania realizatorów zadań, gotowość do podnoszenia kompetencji, praca zespołowa, dzielenie się doświadczeniem 	<ul style="list-style-type: none"> - niejednorodny poziom wiedzy i doświadczenia przedstawicieli poszczególnych instytucji, - błędy i przeszkody komunikacyjne pomiędzy niektórymi instytucjami, - środowiska obojętne, niechętnie współpracujące (duchowni, NZOZY) Niska motywacja rodziców do uczestniczenia w działaniach profilaktycznych, - Niska motywacja rodzin do podejmowania terapii - niski poziom wiedzy na temat kompetencji poszczególnych instytucji świadczących pomoc w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy, - brak możliwości precyzyjnego określenia wysokości budżetu na kolejny rok.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> -Polityka miasta sprzyjająca działalności profilaktycznej, - Dostęp do oferty szkoleniowej adresowanej do specjalistów 	<ul style="list-style-type: none"> - Niestabilność systemu prawa -silny wpływ alkoholowego lobby na kształtowanie polityki państwa w zakresie ograniczania dostępności alkoholu, - wszechobecne reklamy napojów alkoholowych, - nieprzewidziane sytuacje uniemożliwiające realizację zaplanowanych działań np. strajk nauczycieli - łatwa dostępność alkoholu -przedłużający się okres pandemii (część zadań jest niemożliwa do realizacji)

Rozdział IV

Dotychczas podejmowane działania

Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom Urzędu Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach realizuje szereg działań w takich obszarach jak przeciwdziałanie szeroko rozumianej przemocy (przemoc domowa, przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc, hejt), w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz profilaktyki uzależnień chemicznych i behawioralnych. Pracownicy Biura aktywnie współpracują z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz z innymi instytucjami i jednostkami na terenie Gminy m.in.

z Zespołem Obsługi Placówek Oświatowych, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komisariatem Policji, Kuratorami zawodowymi i społecznymi, Miejskim Ośrodkiem Terapii Uzależnień, Szkołami i Przedszkolami z terenu Gminy.

Zdobyte na przestrzeni kilku ostatnich lat doświadczenia, a także założenia nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej wskazują jednoznacznie na konieczność łączenia oddziaływań w zakresie profilaktyki alkoholowej z działaniami zapobiegającymi innym uzależnieniom od środków psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym.

Model profilaktyki zintegrowanej zakłada:

- Postrzeganie poszczególnych problemów i zachowań ryzykownych młodzieży w szerokim kontekście wielu innych problemów i zachowań ryzykownych;
- Analizowanie wzajemnych powiązań pomiędzy różnymi problemami młodzieży oraz poszukiwanie ich wspólnych przyczyn i uwarunkowań (czynników ryzyka);
- Podkreślanie znaczenia czynników chroniących w profilaktyce, w tym zwłaszcza tych, które chronią przed wieloma problemami i zachowaniami ryzykownymi jednocześnie;
- Korzystanie z szerokiej gamy wskaźników dotyczących wielu różnych problemów i zachowań ryzykownych zarówno w badaniach diagnostycznych, jak i w badaniach ewaluacyjnych.
- Dostrzeganie i uwzględnianie w profilaktyce roli różnych podmiotów mających wpływ na młodzież: rodziców, szerszej rodziny, nauczycieli, samorządu, organizacji pozarządowych, organizacji religijnych czy wreszcie samej młodzieży.
- Postrzeganie człowieka w kontekście wszystkich jego wymiarów: fizycznego, psychicznego, intelektualnego, społecznego i duchowego.
- Pragmatyczne podejście do profilaktyki, wyrażające się w poszukiwaniu formuł działania, które przyniosą maksymalne efekty przy możliwie najniższych nakładach¹⁰.

Stąd konieczność realizacji wielowymiarowych działań w zakresie przemocy i cyberprzemocy, oraz kształtujących umiejętności interpersonalne i społeczne (np. komunikacja, poczucie własnej wartości szacunek do siebie, swojego ciała, do drugiego człowieka, rozpoznawanie psychomanipulacji jako profilaktyka wchodzenia w różnego rodzaju grupy destrukcyjne itp.). Tak właśnie kreowana jest profilaktyka uzależnień w Czechowicach- Dziedzicach, poprzez wzmacnianie czynników chroniących i eliminację czynników ryzyka.

Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom oprócz wspierania osób już uwikłanych w problemy uzależnień m.in. poprzez finansowanie Wyjazdowych Sesji Terapeutycznych dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz Dorosłych Dzieci Alkoholików oraz finansowanie w Punkcie Konsultacyjnym poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób i rodzin z problemami uzależnień i przemocy, prowadzi także szeroko rozumianą profilaktykę na terenie całej Gminy, adresowaną do wielu różnych grup odbiorców.

W ramach realizacji profilaktyki szkolnej i przedszkolnej we wszystkich szkołach realizowane są programy profilaktyczne. Duży nacisk kładzie się na to, aby nie były to jednorazowe akcje profilaktyczne, a działania cykliczne oraz rekomendowane programy o potwierdzonej skuteczności. Dlatego we wszystkich szkołach gminnych realizowany jest program „**Spójrz Inaczej**” oraz „**Spójrz Inaczej na agresję**”. Gmina finansuje szkolenia kadry pedagogicznej, tak by w każdej szkole coraz większe grono nauczycieli mogło realizować te programy ze swoimi uczniami i wychowankami. Program wychowawczo - profilaktyczny "Spójrz Inaczej" to zbiór scenariuszy zajęć do systematycznej pracy ze wszystkimi klasami szkoły podstawowej oraz w świetlicach socjoterapeutycznych. Stanowi profilaktykę dotyczącą całego procesu powstawania negatywnych zachowań u dzieci i młodzieży. Program uczy je rozumienia siebie i innych, rozpoznawania i zaspokajania własnych potrzeb i wyrażania emocji w konstruktywny sposób lepszemu radzeniu sobie z różnymi problemami, umiejętności dobrego współżycia z innymi i znajdowania w sobie oparcia w trudnych sytuacjach, tak, aby w przyszłości nie sięgały w tym celu po środki uzależniające. Program sprawdza się także w przypadku dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, dzieci o obniżonej

¹⁰ Szymon Grzelak Instytut Profilaktyki zintegrowanej.

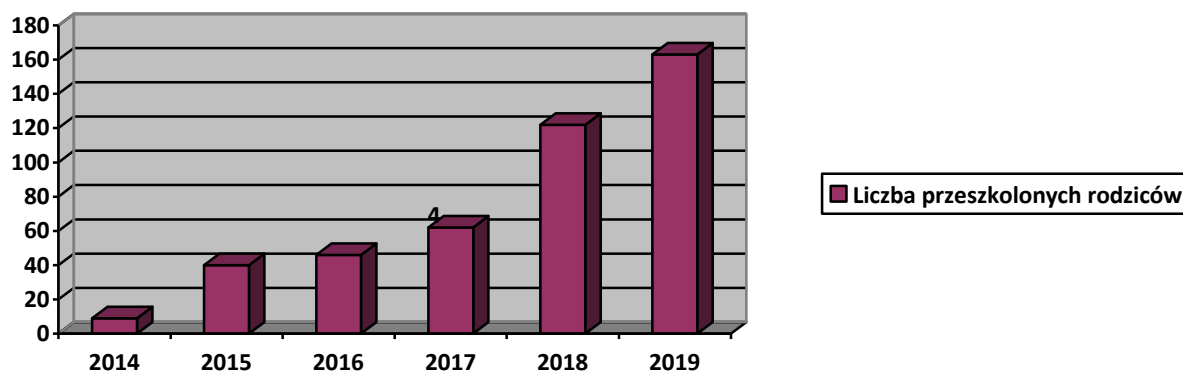
własnej wartości, którym brakuje wiary w siebie. Dzieci uczą się dokonywania wyborów, rozróżniania tego, co dobre i zdrowe od tego, co niszczy i nie sprzyja zdrowiu. Sukcesem jest to, że w wielu czechowickich szkołach program realizuje każdy wychowawca w swojej klasie. Jest to także doskonała okazja do konstruktywnej komunikacji z dziećmi, do poznawania ich, pomagania im w rozwiązywaniu problemów, ale też okazja do wczesnego rozpoznawania deficytów uczenia i udzielania odpowiedniego wsparcia (także w przypadku symptomów występowania przemocy domowej lub rówieśniczej).

Wychodząc z założenia, że młode pokolenie jest wychowywane w środowisku rodzinnym, a szkoła ma wspomagać jedynie funkcje wychowawcze rodziny, na terenie Gminy został wdrożony program „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”. We wrześniu 2014 roku zorganizowano pierwsze szkolenie w Czechowicach-Dziedzicach i wyszkolono 16 realizatorów Programu. Z roku na rok przybywa kolejnych edycji Programu, który w całości finansowany jest przez Gminę i dla rodziców jest całkowicie bezpłatny, zatem bardziej dostępny.

Tabela 26. Wdrożenie na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice programu „ Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”.

ROK	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba uczestników	9	40	46	62	122	163

Rys.3

Pogram „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” to cykl zajęć warsztatowych w zakresie umiejętności wychowawczych autorstwa Joanny Sakowskiej i Zofii Śpiewak. Koncentruje się na głównych czynnikach ryzyka i czynnikach chroniących przed zaburzeniami zachowania u dzieci, związanych z sytuacją rodzinną. Długofalowe cele programu:

- Uświadomienie rodzicom i wychowawcom, że skuteczność wychowania w znacznym stopniu zależy od osoby wychowującego - oznacza to, że aby zmienić dziecko, często należy zacząć od zmiany siebie.
- Ukazanie prawdy, że skuteczne wychowanie nie może mieć miejsca, jeśli wychowujący nie opiera go na jasnym i czytelnym systemie wartości, który sam posiada i realizuje.
- Pogłębianie samoświadomości i refleksji na temat skuteczności określonych metod wychowawczych; ułatwienie zakwestionowania niektórych funkcjonujących potocznie stereotypów i mitów dotyczących wychowania.
- Poprzez wdrażanie programu "Szkoły..." równolegle wśród rodziców i nauczycieli tworzenie wspólnego, jednorodnego środowiska wychowawczego.

- Umacnianie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu przez naprawę i ochronę więzi emocjonalnych, budowanie klimatu zaspokajającego potrzeby miłości, bezpieczeństwa i akceptacji.
- Tworzenie lokalnych grup wsparcia, w których rodzice i nauczyciele nie tylko mogą zyskiwać pomoc w rozwoju życia osobistego, rodzinnego i zawodowego, ale również inicjować zmiany na rzecz rodziny i szkoły w społeczności lokalnej.

W Gminie udało się także wdrożyć program **Archipelag Skarbów**, który opiera się na modelu profilaktyki zintegrowanej, w którym przyjmuje się, że „treści programu muszą dotyczyć kluczowych rozwojowo tematów i uruchamiać głębokie, silne motywacje skłaniające do zgeneralizowanej zmiany postępowania” (Grzelak, 2009; ss. 322-362). Program odwołuje się do marzeń i pragnień młodych ludzi związanych ze szczęściem w miłości i życiu osobistym oraz realizacją życiowych pasji. Program jest ukierunkowany na osłabienie czynników ryzyka i wzmacnianie działania czynników chroniących, które mają udokumentowany w badaniach związek z podejmowaniem przez młodzież zachowań problemowych (Grzelak 2015). Wzmacniane czynniki chroniące to: więź z rodzicami, nauczycielami oraz innymi pozytywnymi dorosłymi oraz utożsamianie się z własnym system wartości (religijnym lub świeckim). Uczestniczenie w programie ma chronić młodzież przed negatywnym wpływem przebywania w środowisku osób, które sięgają po substancje psychoaktywne (alkohol i narkotyki).

Celem głównym programu jest zapobieganie różnym zachowaniom ryzykownym i problemom młodzieży.

Cele szczegółowe:

- ograniczenie wczesnych kontaktów seksualnych młodzieży i problemów z nimi związanych,
- ograniczenie picia alkoholu, używania narkotyków i dopalaczy,
- ograniczenie natężenia przemocy rówieśniczej

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych- została powołana Zarządzeniem Burmistrza zgodnie z art. 4¹ ust.3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ma inicjować realizację zadań własnych Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. GKRPA podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. W skład Komisji wchodzi osoba przeszkolona Komisja jest organem doradczym w Gminie i zajmuje się także opiniowaniem składanych wniosków i na realizację działań profilaktycznych w Gminie warunkującym ich realizację (składanych m.in. przez szkoły, przedszkola, osoby fizyczne oraz firmy). Obowiązkiem członków GKRPA jest uczestnictwo w grupach roboczych prowadzonych w ramach procedury Niebieskie Karty w przypadku podejrzenia występowania przemocy w rodzinie. Do zadań Komisji należy też dokonywanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń. Diagnozowanie problemu uzależnień w poszczególnych rejonach miasta i sołectwach.

Rozdział V

Cele i zadania programu oraz wskaźniki realizacji:

Stopień realizacji poszczególnych zadań uzależniony będzie od sytuacji pandemicznej w kraju.

Cel ogólny:

Przeciwdziałanie problemom uzależnień w Gminie Czechowice-Dziedzice.

Cele, zadania oraz wskaźniki:

Cel 1. Utrzymanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych współuzależnionych oraz DDA na dotychczasowym poziomie.

Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Dofinansowanie zajęć ponadstandardowych, wykraczających poza zakres podstawowego programu terapeutycznego lub zajęć po terapii, przez uzupełnienie gwarantowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia (wyjazdowe sesje terapeutyczne dla osób uzależnionych, współuzależnionych i DDA).	- liczba WST - liczba osób uczestniczących w WST
2. Doposażenie placówek lecznictwa odwykowego w sprzęt oraz materiały niezbędne do prowadzenia terapii dla pacjentów z gminy Czechowice-Dziedzice.	- Wartość zakupionego sprzętu oraz materiałów -Liczba przekazanych materiałów i sprzętów
3. Wspomaganie leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych oraz DDA poprzez wykorzystanie nowych technologii np. aplikacji (rozpoznanie zapotrzebowania i pilotażowe wdrożenie aplikacji)	- Liczba osób korzystających z aplikacji - Poniesione koszty

Cel 2. Udzielanie wsparcia rodzinom, w których występują problemy alkoholowe w szczególności udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie.

Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Prowadzenie poradnictwa psychologiczno-terapeutycznego oraz prawnego dla osób i rodzin z problemem uzależnień oraz przemocy, w Punkcie Konsultacyjnym (zatrudnienie specjalistów).	- liczba osób korzystających z Punktu Konsultacyjnego - liczba udzielonych porad
2. Finansowanie funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego w zakresie: (m.in. doposażenie, poczęstunek, drobne remonty, telefon)	- koszt utrzymania PK
3. Dofinansowanie Świetlicy Socjoterapeutycznej „ZATOKA” przy ul. Słowackiego 34a – 295 000,00 zł OPS.	- liczba dzieci korzystających ze świetlicy, - liczba etatów
4. Zapewnienie specjalistycznej pomocy psychoterapeutycznej rodzinom niewydolnym wychowawczo z powodu problemów alkoholowych oraz problemu przemocy w rodzinie – 29 000,00 zł OPS	- liczba osób korzystających z terapii -liczba rodzin korzystających z terapii rodzin - liczba udzielonych porad
5. Udzielanie wsparcia osobom po terapii odwykowej w formie organizacji zajęć integracyjnych, edukacyjnych, kulturalnych sportowych. Działania zmierzające do uruchomienia na terenie gminy klubu lub świetlicy dla osób trzeźwiejących.	- liczba osób korzystających ze wsparcia - przeznaczone środki finansowe
6. Współpraca z podmiotami promującymi trzeźwość i abstynencję działającymi na rzecz osób trzeźwiejących i ich rodzin.	- liczba osób korzystających ze wsparcia, - przeznaczone środki finansowe
7. Prowadzenie przez GKRPA procedury zobowiązania do leczenia odwykowego: - prowadzenie zespołów motywujących (praca z osobami uzależnionymi oraz ich rodzinami). - kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na badania psychologiczno – psychiatryczne w przedmiocie uzależnienia - kierowanie wniosków do sądu o orzeczenie poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.	- liczba wniosków do GKRPA - liczba posiedzeń Komisji - Liczba osób z którymi spotkała się Komisja - liczba wydanych przez biegłych opinii w przedmiocie uzależnienia -liczba wysłanych wniosków

	do sądu
--	---------

Cel 3: Redukcja szkód wynikających z nietrzeźwości w życiu publicznym

Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Szkolenia dla przyszłych kierowców w szkołach nauki jazdy	- liczba osób uczestniczących w szkoleniach - liczba współpracujących szkół nauki jazdy
2. Zakup kampanii i materiałów edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach.	- liczba rozdysponowanych materiałów
3. Organizacja szkoleń dla pracodawców i pracowników w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości w miejscu pracy.	- liczba przeszkolonych osób
4. Publikowanie artykułów medialnych dotyczących przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach.	- liczba opublikowanych artykułów medialnych

Cel 4. Rozwijanie profilaktyki szkolnej i przedszkolnej w zakresie problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.

Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Prowadzenie działań profilaktycznych na terenie szkół i przedszkoli przeznaczonych dla dzieci i młodzieży, w tym dożywanie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.	- liczba dzieci uczestniczących w zadaniu - liczba uczestniczących szkół
2. Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wdrażanie rekomendowanych programów profilaktyki, w tym programów profilaktyki, które biorą pod uwagę wspólne czynniki chroniące i czynniki ryzyka problemów alkoholowych i innych zachowań ryzykownych.	- liczba osób uczestniczących w programach - liczba realizowanych programów o potwierdzonej skuteczności
3. Podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych (szkolenia, doradztwo, superwizje, wymiana dobrych praktyk, warsztaty, spotkania dokształcające, itp.)	-liczba przeszkolonych osób
4. Realizacja działań profilaktycznych dotyczących różnorodnych zagrożeń społecznych np. alkohol, cyberprzemoc, fonoholizm handel ludźmi, sponsoring, zaburzenia odżywiania, przemoc itp., które bezpośrednio lub pośrednio mogą prowadzić do uzależnienia.	- liczba uczestników

Cel 5: Prowadzenie oraz promocja działań profilaktycznych i edukacyjnych w Gminie

Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy sposób spędzania wolnego czasu (w tym zajęć sportowych, kulturalnych, teatralnych, tanecznych).	- liczba osób biorących udział
2. Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy (szkolenia, warsztaty, wymiana dobrych praktyk itp.)	-liczba przeszkolonych osób,

3. Organizacja imprez profilaktycznych wzmacniających więzi rodzinne np. koncertów, pikników, festynów, przedsięwzięć, konkursów, przeglądów grup artystycznych promujących wartości rodzinne oraz zdrowy i trzeźwy styl życia (np. Jesienna Szkoła Profilaktyki).	- liczba rozdysponowanych materiałów edukacyjnych
4. Zakup ulotek, kampanii, materiałów edukacyjno-informacyjnych oraz gadżetów promocyjnych.	-liczba zakupionych materiałów -liczba kampanii -liczba rozdysponowanych materiałów
5. Opracowanie materiałów, ulotek o tematyce profilaktycznej oraz informującej o dostępnych miejscach pomocy w gminie.	-liczba opracowanych materiałów
6. Zakup i dystrybucja publikacji oraz materiałów edukacyjno-informacyjnych na temat różnych problemów społecznych dla mieszkańców gminy oraz dla instytucji pomocowych.	- ilość rozdanych ulotek, materiałów profilaktycznych,
7. Organizacja konferencji edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy i innym zachowaniom ryzykownym o charakterze lokalnym oraz ponadlokalnym (jeśli osoby biorące udział w konferencji współpracują z Gminą Czechowice-Dziedzice, lub świadczą usługi dla mieszkańców Gminy)	- liczba zorganizowanych konferencji, - liczba uczestników
8. Prowadzenie działań na rzecz przestrzegania określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych.	- liczba przeszkolonych sprzedawców

Cel 6: Poprawa komunikacji oraz współpracy z instytucjami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi służąca profilaktyce oraz rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Cykliczne spotkania (członkowie GKRPA, pedagodzy szkolni, Dyrektorzy Szkół, pracownicy Powiatowej Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej, pracownicy świetlic oraz innych instytucji realizujących działania profilaktyczne).	- liczba osób uczestniczących w spotkaniach - liczba zorganizowanych spotkań
2. Współpraca z grupami samopomocowymi (np. grupy AA, Klub Abstynenta).	-liczba rozdysponowanych materiałów edukacyjno-informacyjnych
3. Utrzymanie współpracy z kościołami i związkami wyznaniowymi w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy.	-liczba współpracujących parafii - ilość spotkań

Cel 7: Dopuszczenie GKRPA w niezbędny sprzęt i materiały do prowadzenia działalności edukacyjno-profilaktycznej

	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Serwis urządzenia wielofunkcyjnego wykorzystywanego na potrzeby działań profilaktycznych.	- koszt eksploatacji urządzenia
2. Zakup sprzętu i materiałów dydaktycznych na potrzeby działalności GKRPA.	ilość zakupionego sprzętu i materiałów

Planując zadania na rok 2021 przeanalizowano także sytuację osób uzależnionych, które pragną powrócić na rynek pracy. Zasięgnięto także opinii pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej czy w tym obszarze zachodzą nierówności i deficyty czy należy uwzględnić szczególne działania readaptacyjne. Ustalono, że osoby w trakcie terapii odwykowej w początkowym okresie leczenia, skupiają się na terapii i nie są zbyt aktywne w poszukiwaniu pracy. Często także, jeśli są słabo zmotywowane do trwania w trzeźwości, następuje nawrót choroby alkoholowej i powrót do czynnego picia. Natomiast osoby, które przeszły terapię, utrwaliły trzeźwy sposób życia i zamierzają wrócić na rynek pracy mogą uzyskać wsparcie i niezbędną pomoc w takich instytucjach jak Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Pomocy Społecznej czy też Klub Integracji Społecznej, prowadzony w ramach działań projektowych.

W projekcie aktywnie uczestniczą osoby borykające się z różnymi problemami, również z problemami uzależnień. Na chwilę obecną w projekcie uczestniczy jedna osoba (uzależniona od alkoholu), będąca w trakcie terapii odwykowej. Nie ma zatem konieczności planowania dodatkowych działań readaptacyjnych dla osób uzależnionych.

Nie stwierdzono także konieczności realizacji na terenie Gminy programów profilaktyki wskazującej, gdyż nie stwierdzono występowania odpowiednio dużej liczby odbiorców takich programów.

Rozdział VI Preliminarz wydatków oraz dysponencji środków

Dział	Rozdział	Wysokość środków	Zadania	Realizator
851	85154 Przeciwdziałanie Alkoholizmowi	295 000,00 zł	Dofinansowanie Świetlicy Socjoterapeutycznej „ZATOKA”,	OPS
		29 000,00 zł	Pomoc terapeutyczna dla rodzin	
		335 000,00 zł	Profilaktyka szkolna i przedszkolna (np. szkolenia, programy, warsztaty, w tym również dożywianie dzieci uczestniczących w zajęciach)	ZOPO/UM
		8 000,00 zł	Program profilaktyczny	MOSIR
		3 200,00 zł	Scena na piknik rodzinny.	
		209 800,00 zł, w tym konkursy ofert dla organizacji pozarządowych	Pozostałe zadania, zgodnie z planem budżetowym oraz niniejszym programem (np. programy profilaktyczne, szkolenia, warsztaty, konferencje, organizacja imprez, pikników promujących wartości rodzinne, prowadzenie Punktu Konsultacyjnego, dofinansowanie terapii pogłębionej, finansowanie opinii wydanych przez biegłych oraz kosztów postępowania sądowego, wynagrodzenia GKRPA)	UM/ Biuro PPU
Łącznie:		880 000,00 zł		

Budżet na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2021 r. wynosi – 880 000,00 zł

Rozdział VII

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czechowicach-Dziedzicach

Zgodnie z art. 4¹ pkt. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa się zasady wynagradzania członków GKRPA, w następujący sposób:

- Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za wykonywane czynności przysługuje wynagrodzenie – zgodnie z tabelą Nr 1
- Wynagrodzenie określone w pkt. 1 ustalane jest procentowo do minimalnego wynagrodzenia określonego w ustawie z dnia 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Tabela nr 27 „Tabela wynagrodzeń“ - za czynności GKRPA

Lp.	Nazwa czynności	Wynagrodzenie: % podstawy „minimalnego wynagrodzenia”
1.	Udział w posiedzeniach GKRPA oraz reprezentowanie GKRPA (posiedzenia całej komisji, zespoły motywacyjne, zespoły zadaniowe)	10%
2.	Reprezentowanie Komisji przed Sądem (za udział w jednej rozprawie)	3%
3.	Opiniowanie o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży alkoholu z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2. Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	1%
4.	Przeprowadzanie wizji w terenie w związku z wydawaniem zezwoleń na sprzedaż alkoholu (za każdy punkt sprzedaży alkoholu)	2%

1. Wynagrodzenia, o których mowa w Tabeli Nr 26, wypłacane będą na podstawie list obecności, potwierdzonych przez Przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Dla osób będących członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz będących pracownikami Urzędu Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach, wynagrodzenie za udział w Komisji nie przysługuje w przypadku, gdy posiedzenie Komisji odbywa się w godzinach pracy Urzędu.